

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การติดต่อสื่อสารจำเป็นอย่างยิ่งต้องใช้ “ภาษา” เป็นเครื่องมือสื่อกลางถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของมนุษย์จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง ทั้งในสังคมเดียวกันและสังคมที่แตกต่างกัน ฉะนั้นเมื่อสังคมหนึ่งติดต่อกับอีกสังคมหนึ่ง ทำให้ต้องมีการเรียนรู้ภาษาของสังคมอื่น ที่ไปติดต่อตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อเกิดความเข้าใจในภาษาซึ่งกัน และเมื่อมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ย่อมทำให้เกิดการหยิบยืมภาษามาใช้ในสังคมของตนได้เช่นกัน ดังที่ สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2544 : 14) และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549 : 60) มีความเห็นสอดคล้องกันสรุปได้ว่า ภาษาทุกภาษาย่อมมีคำภาษาอื่นเข้าไปปะปน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร สื่อความคิดของมนุษย์ และภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง การถ่ายทอดหยิบยืมกันไม่เป็นสิ่งเสียหายแต่ประการใด กลับจะทำให้ภาษามีคำใช้มาก สะดวกในการสื่อความหมายกัน ทั้งทำให้ภาษาเจริญงอกงามขึ้น ทำให้ภาษาเติบโตขึ้นและมีคำใช้มากขึ้น ที่สามารถใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นด้านต่าง ๆ ได้

ดังนั้น ภาษาทุกภาษาย่อมมีการหยิบยืมภาษาซึ่งกันและกัน เพื่อใช้สื่อความหมายและความรู้สึกนึกคิด เนื่องจากภาษาของตนอาจจะมีคำไม่พอเพียง หรือมีคำที่ไม่เหมาะสม หรือมีคำที่สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนเท่ากับคำยืม จึงทำให้เกิดการใช้ยืมคำจากภาษาอื่น ๆ ปรากฏเพิ่มขึ้นในภาษาของตน

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่มีคำยืมภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนตั้งแต่ครั้งอดีตกาล ตามที่ราตรี ธีนวารชร (2542 : 23) กล่าวว่า ศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้จารึกทั้งคำภาษาไทยและคำภาษาต่างประเทศ ได้แก่ บาลี สันสกฤต เขมร มอญ และเปอร์เซีย

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยได้ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศมาตั้งแต่กรุงสุโขทัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาที่มาจากทวีปเอเชีย แต่ปัจจุบันนี้มีคำยืมภาษาต่างประเทศได้ปรากฏอยู่ในภาษาไทยอย่างแพร่หลาย และมีจำนวนมากว่าในอดีต อาจด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น การทูต การศึกษา เทคโนโลยีทางการสื่อสาร รวมถึงการรวมกลุ่มประเทศอาเซียน ที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC : ASEAN Economic Community) ในปี พ.ศ. 2558 นี้ เป็นต้น โดยปัจจุบันภาษาไทยได้ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศมากถึง 22 ภาษา ได้แก่ เขมร ขวา มลายู ลาว พม่า เวียดนาม ฟิลิปปินส์ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี บาลี สันสกฤต ทมิฬ เปอร์เซีย อาหรับ อังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส อิตาลี ละติน รัสเซีย และสเปน (รัชตพล ชัยเกียรติธรรม, 2555 : 239 - 240)

ฉะนั้น หากแบ่งภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทยข้างต้น เป็นภาษาแห่งซีกโลกตะวันออก และภาษาแห่งซีกโลกตะวันตก พบว่า ภาษาแห่งซีกโลกตะวันออก ได้แก่ ภาษาบาลีสันสกฤต ส่วนภาษาแห่งซีกโลกตะวันตก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ล้วนเป็นภาษาที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อภาษาไทยมากที่สุด ตามที่วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2550 : 116) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาก รองจากภาษาบาลีสันสกฤต และนับวันภาษาอังกฤษในภาษาไทยจะเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นตามลำดับ เพราะประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจ และยกภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาสากล ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คนไทยในปัจจุบันนิยมใช้ภาษาอังกฤษอย่างแพร่หลาย จึงทำให้มีคำภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมากอยู่ในภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ศรี แยมันดดา (ม.ป.ป. : 66 -67) กล่าวว่า ปัจจุบันศัพท์ภาษาอังกฤษมีบทบาทเด่นที่สุดในการใช้ภาษาไทย ไม่ว่าโดยการพูดหรือการเขียน จะโดยความจำเป็นทางเทคนิค หรือโดยความคิดว่าคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำทันสมัย จึงใช้กันแพร่หลายในชีวิตประจำวันทุกแห่งจนเกิดความเคยชิน ในที่สุดศัพท์ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทต่อภาษาไทยอย่างมาก เช่นเดียวกับความคิดเห็นของอมราประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549 : 90) เห็นว่า คำยืมภาษาอังกฤษเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศที่น่าสนใจมากที่สุด เพราะมีเป็นจำนวนมาก และในปัจจุบันกระบวนการยืมคำภาษาอังกฤษก็ยังดำเนินอยู่อย่างไม่รู้จบ

เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เป็นภาษาที่มีผู้คนนิยมใช้กันทั่วโลก จึงทำให้เกิดการใช้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาของตนได้อย่างง่ายดาย ที่ไม่เพียงปรากฏอยู่ในภาษาไทยเท่านั้น ภาษาอื่น ๆ ก็มีการใช้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาของตนเช่นกัน ดังเช่นภาษาจีนที่นำคำยืมภาษาต่างประเทศคือ ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาจีนมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาญี่ปุ่น รัสเซีย และฝรั่งเศส (เหยิน จิ่งเหวิน, 2551 : 139)

ถึงแม้ว่าทั้งภาษาไทยและภาษาจีนต่างนำคำยืมภาษาอังกฤษ มาใช้สื่อสารในภาษาของตนเหมือนกัน แต่คำยืมภาษาอังกฤษเหล่านั้นมีลักษณะการออกเสียง โครงสร้างประโยค ความหมาย ฯลฯ ที่แตกต่างกัน เช่น คำว่า มาราธอน (marathon) ภาษาจีนว่า หม่าลาซง (马拉松 mǎlāsōng) เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาไทยใช้คำยืมภาษาอังกฤษโดยการทับศัพท์เป็นจำนวนมาก ขณะที่ภาษาจีนส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลความ ตามที่เหยิน จิ่งเหวิน (2551 : 137) ได้เปรียบเทียบภาษาจีนกับภาษาไทย พบว่า การนำคำศัพท์จากภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาของตน นอกจากชื่อคน ชื่อสถานที่ และเรื่องราวบางส่วนแล้ว ภาษาจีนนิยมใช้วิธีแปลตามความหมายมากกว่าทับศัพท์ ขณะที่ภาษาไทยนิยมทับศัพท์มากกว่าแปลตามความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการวิเคราะห์การใช้คำทับศัพท์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่มีผลต่อการเขียนคำทับศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (รัชพล ชัยเกียรติธรรม, 2537) พบลักษณะการทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยได้ 11 ลักษณะ คือ การทับศัพท์ความหมายกลายไป การทับศัพท์คงเดิม การทับ

ศัพท์เทคนิคเฉพาะด้าน การตัดคำ การซ้อนคำ การทับศัพท์พร้อมคำแปล การทับศัพท์ผสมกับภาษาอื่น การย่อคำ การทับศัพท์เสียงเปลี่ยนไป การซ้ำคำ และการเติมคำข้างหลัง ขณะที่ Wang Jianqin (王建勤, 2009) กล่าวว่า คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีนพบได้ 6 ลักษณะ คือ คำยืมแท้ คำยืมประสมการแปลความ คำยืมครั้งหนึ่งกับคำแปลทั่วไป คำยืมพร้อมความหมาย คำยืมโดยใช้ตัวอักษรโรมัน และการแปลความ

ดังนั้น ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนมีความแตกต่างกันข้างต้น จึงทำให้มีงานวิจัยเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย ซึ่งมีผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง เช่น วีระภวภูตานนท์ (2541) วาสนา โยชนะ (2550) สิริภัทร พรหมราช (2551) เป็นต้น เช่นเดียวกับการวิจัยเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน ก็ได้มีผู้วิจัยในประเทศจีนศึกษาค้นคว้าวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น Li Xuanyu (李玄玉, 1996) Li Yuan และ Liu Hongyan (李园、刘鸿雁, 2006) เป็นต้น แต่ยังไม่พบว่า มีผู้วิจัยท่านใดทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน ได้ทำการค้นคว้าวิจัยเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน” เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย ที่รวบรวมได้จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับต่าง ๆ ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการที่สำคัญของภาษาไทย รวมถึงพจนานุกรมฉบับมติชน ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่มีคำศัพท์สมัยใหม่และคำศัพท์ไม่เป็นทางการบางส่วน ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานดังกล่าว นำมาเปรียบเทียบกับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีนจากพจนานุกรมภาษาจีนสมัยปัจจุบัน “เขียนได้อันยฺหวี่ฉือเตียน” (现代汉语词典 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn) พจนานุกรมฉบับใหญ่ภาษาอังกฤษ-จีนเล่มใหม่ “ซินยฺอิงฮั่นต้าฉือเตียน” (新英汉大词典 Xīn Yīng Hàn Dàcídiǎn) และพจนานุกรมไทย-จีน-อังกฤษ ของ “เชิรชัย เอี่ยมวรเมธ” รวมถึงพจนานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Easy Dict และเว็บไซต์ www.iciba.com www.dictall.com และ www.dit2u.com เป็นต้น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาจีน รวมถึงผู้เรียนชาวจีนที่ศึกษาภาษาไทย สามารถใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและภาษาจีนในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งทราบถึงตัวอักษรจีนที่นิยมใช้ในคำยืม อีกทั้งยังเป็นการรวบรวมข้อมูลคำยืมพื้นฐานสำคัญให้ผู้เรียนชาวไทยและต่างชาติที่สนใจศึกษาภาษาจีน รวมถึงผู้เรียนชาวจีนที่สนใจศึกษาภาษาไทย นอกจากนี้ยังได้นำไปใช้ในการเรียนการสอนด้านคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและภาษาจีน
2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงจำนวนและลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีนและภาษาไทย
3. ได้หนังสือรวมคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 พจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3 ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน รวม 6 เล่ม รวมถึงพจนานุกรมฉบับมติชน และพจนานุกรมออกสารบัณฑิตฯ ของสำนักพิมพ์มติชน รวม 2 เล่ม รวมทั้งสิ้น 8 เล่ม โดยรวบรวมเฉพาะคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย นำมาเปรียบเทียบกับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน ที่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาจีนสมัยปัจจุบัน “เขียนได้ฮั่นยฺหฺวี่จือเตียน” (现代汉语词典 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn) พจนานุกรมฉบับใหญ่ภาษาอังกฤษ-จีนเล่มใหม่ “ซินยฺอิงฮั่นต้าจือเตียน” (新英汉大词典 Xīn Yīng Hàn Dàcídiǎn) พจนานุกรมไทย-จีน-อังกฤษ ฉบับ 60,000 คำ ของ “ธีรชัย เอี่ยมวรเมธ” รวมทั้งสิ้น 3 เล่ม และพจนานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Easy Dict เว็บไซต์ www.iciba.com www.dictall.com และ www.dit2u.com เป็นต้น หากคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยคำใดแปลเป็นภาษาจีนแล้ว ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีแปลศัพท์ภาษาจีนจากความหมายของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย

ด้านระยะเวลาที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เริ่มเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือน 1 ธันวาคม 2554 – 30 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ประจำปีการศึกษา 2554

1.5 นิยามศัพท์

คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย หมายถึง คำภาษาอังกฤษและคำภาษาตะวันตก ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาโปรตุเกส ภาษารัสเซีย และภาษาละติน ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้แก่ พจนานุกรม พ.ศ. 2542 พจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3 ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ และ ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงพจนานุกรมฉบับมติชน และพจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ ฉบับมติชน

คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน หมายถึง คำภาษาอังกฤษที่นำมาเปรียบเทียบกับคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับภาษาจีนสมัยปัจจุบัน “เขียนได้ฮั่นยฺหวี่ฉือเตียน” (现代汉语词典 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn) พจนานุกรมฉบับใหญ่ภาษาอังกฤษ-จีนเล่มใหม่ “ซินยฺหวี่ฉือเตียน” (新英汉大词典 Xīn Yīng Hàn Dàcídiǎn) พจนานุกรมไทย-จีน-อังกฤษ ฉบับ 60,000 คำ ของ “ธีรชัย เอี่ยมวรเมธ” และพจนานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Easy Dict เว็บไซต์ www.iciba.com www.dictall.com และ www.dit2u.com เป็นต้น

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบ หมายถึง การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน

ตัวย่อ คำย่อ ตัวเลข และเครื่องหมาย หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้อธิบายในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ก.	หมายถึง	คำกริยา
จ.	หมายถึง	ภาษาจีน
ท.	หมายถึง	ภาษาไทย
น.	หมายถึง	คำนาม
ป.	หมายถึง	คำโปรตุเกส
ฝ.	หมายถึง	คำฝรั่งเศส
ร.	หมายถึง	คำรัสเซีย
ล.	หมายถึง	คำละติน
ว.	หมายถึง	คำวิเศษณ์
อ.	หมายถึง	คำอังกฤษ
อุ.	หมายถึง	คำอุทาน
ท.ศ.	หมายถึง	คำทับศัพท์

ป.ศ.	หมายถึง	คำแปลศัพท์
(๑)	หมายถึง	พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๑
(๒)	หมายถึง	พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๒
(๓)	หมายถึง	พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๓
✓	หมายถึง	คำยืมในพจนานุกรมแต่ละเล่มสะกดคำยืมเป็นภาษาไทยและ/หรือ ภาษาอังกฤษเหมือนกัน
(✓)	หมายถึง	คำยืมในพจนานุกรมแต่ละเล่มสะกดคำยืมเป็นภาษาจีนเหมือนกัน